

El País Valencià, síntomes inquietants

Carlos Gómez Gil

La immigració s'ha disparat en els darrers anys. Es detecten polítiques erràtiques per part del govern valencià i dispersió en el cas dels ajuntaments. Una economia força submergida fa pensar que els conflictes socials són continguts i poden esclatar en el futur.

1. Dades estadístiques

El País Valencià bat rècords en matèria d'immigració atès que actualment Alacant és la província espanyola amb un major percentatge de població estrangera, un 21,40%, 7,50 punts per sobre de la mitjana del País Valencià que se situa en un 14,90% i 11,50 punts per sobre de la mitjana espanyola que, a la vegada, se situa en

EL CREIXEMENT ECONÒMIC DEL PAÍS VALENCIÀ HA FET QUE LA IMMIGRACIÓ ESTRANGERA ESTIGUI EN NIVELLS RÈCORD, CINC PUNTS PER SOBRE DE LA MITJANA ESPANYOLA, AMB UN 14,90% DE POBLACIÓ ESTRANGERA

un 9,90% de la població total estrangera. Els immigrants representen un 15,30% de la població a Castelló i un 10,00% a València.

Si prenem en consideració el nombre d'estrangers de fora de la UE (extracomunitaris) torna a ser Alacant, amb un 8,30% la província més destacada (2,20 punts per sobre de la mitjana espanyola i 1,40 punts per sobre de la mitjana del País valencià que és d'un 6,90%). (taula 1)

Com a la majoria de països, les dades del País valencià no tenen en compte el col·lectiu de sense papers i malgrat els esforços de l'administració, conèixer el nombre de persones que viuen

de manera irregular al país és força difícil. Sembla ser que el nombre total va disminuir de manera apreciable arran del darrer procés extraordinari de regularització de l'any 2005. En el conjunt del País Valencià el percentatge d'irregulars estaria entre un 10,00% i un 15,00% del total d'estrangers. Mentre a Castelló no arribarien a un 5,00% a València i Alacant s'acostarien a un 15%.

Sis comarques valencianes apleguen les dues tercers parts dels estrangers residents al país. Destaquen el Baix Segura, a Alacant, amb un 19,30%, l'Horta de València amb un 14,60%, la Marina Alta, a Alacant, amb un 11,10%, la Marina baixa, igualment a Alacant amb un 7,80%, l'Alacantí amb un 7,70% i la Plana Alta, a Castelló, amb un 6,30%. Aquestes xifres fan referència al percentatge de població estrangera de cadascuna d'aquestes comarques sobre el total d'estrangers al País Valencià.

A nivell comarcal, i referint-nos a percentatge d'estrangers sobre població total de la comarca, a Alacant destaquen els elevats registres de les comarques de la Marina Alta, amb un 40,60 de la població, el Baix Segura amb un 37,10% o la Marina Baixa amb un 30,20%. A València el pes dels estrangers sobresa a les comarques de la Safor amb un 15,90%, València amb un 12,10% i la Canal amb un 11,80%, mentre que a Castelló destaquen el Baix Maestrat amb un 18,40% i la Plana Alta amb un 17,30%.

En les taules es detallen les 25 primeres nacionalitats d'emigrants estrangers que viuen actualment al País i l'evolució de la població estrangera en aquests darrers deu anys ja que no hi ha dades fiables d'anys anteriors. (taula 2)

En la taula següent hi ha l'evolució històrica de la població estrangera. (taula 3)

taula 1

	Població total	Població estrangera	%	Comunitaris	%	Extracomunitaris	%
Espanya	45.116.894	4.482.568	100	1.702.613	37,9	2.779.955	62,1
País Valencià	4.874.811	727.080	100	386.054	53,0	341.026	47,0
Alacant	1.821.466	390.577	100	238.768	61,1	151.809	38,9
València	2.480.480	248.540	100	93.736	37,7	154.804	62,3
Castelló	572.865	87.963	100	53.550	60,8	34.413	39,2

Font: INE, gener 2007.

taula 2

**NACIONALITATS EXTRACOMUNITÀRIES
PRESENTS AL PAÍS VALENCIÀ. DADES DE
2007.**

País	Nombre Immigrants	% sobre total immigrants
1º Marroc	56.342	16,5 %
2º Equador	51.425	15,0 %
3º Colòmbia	39.865	11,7 %
4º Bolívia	25.056	7,3 %
5º Argentina	19.893	5,8 %
6º Algèria	14.476	4,2 %
7º Ucraïna	13.618	3,9 %
8º Xina	12.371	3,6 %
9º Rússia	8.787	2,6 %
10º Noruega	8.770	2,6 %
11º Brasil	8.642	2,5 %
12º Uruguai	7.346	2,1 %
13º Suïssa	6.204	1,8 %
14º Pakistan	6.086	1,8 %
15º Nigèria	5.321	1,6 %
16º Veneçuela	4.761	1,4 %
17º Cuba	4.708	1,3 %
18º Perú	4.018	1,1 %
19º Paraguai	3.926	1,1 %
20º Armènia	3.839	1,1 %
21º Xile	3.832	1,1 %
22º Senegal	3.446	1,0 %
23º Índia	2.275	0,6 %
24º Moldàvia	2.085	0,6 %
25º República Dominicana	1.997	0,5 %
Altres	21.928	6,4 %

**ESTEM ASSISTINT A UN DESGA-
VELL MIGRATORI MARCAT PER LA
CRISI, LA SINISTRALITAT LABO-
RAL, LA PRECARIETAT EXTRE-
MA, LES BOSSES DE POBRESA I
UN ENSENYAMENT PÚBLIC SOTA
MÍNIMS**

taula 3

**EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
AL PAÍS VALENCIÀ. 1998-2007.**

Anys	Alacant	València	Castelló	Total País Valencià
Població Total				
1998	1.388.933	2.172.796	461.712	4.023.441
1999	1.410.946	2.187.633	467.895	4.066.474
2000	1.445.144	2.201.200	474.385	4.120.729
2001	1.490.265	2.227.170	485.173	4.202.608
2002	1.557.968	2.267.503	501.237	4.326.708
2003	1.632.349	2.320.315	518.221	4.470.885
2004	1.657.040	2.358.919	527.345	4.543.304
2005	1.727.808	2.402.582	542.267	4.672.657
2006	1.783.555	2.463.592	559.761	4.806.908
2007	1.821.466	2.480.480	572.865	4.874.811
Estrangers empadronats				
1998	75.722	19.553	6.842	102.118
1999	102.226	20.000	7.966	130.192
2000	118.961	26.920	10.326	156.207
2001	132.444	49.151	17.978	199.574
2002	185.598	84.727	30.818	301.143
2003	245.700	120.656	43.012	413.760
2004	260.316	151.754	52.247	464.317
2005	319.208	188.586	65.059	572.853
2006	359.150	231.084	77.841	668.075
2007	390.577	248.540	87.963	727.080
Estrangers residents				
1998	44.631	16.940	8.401	68.972
1999	51.895	19.942	8.757	80.594
2000	52.160	24.564	10.270	86.994
2001	49.529	35.557	7.388	92.474
2002	62.664	27.631	11.073	101.368
2003	82.281	42.666	13.474	138.421
2004	101.194	57.771	21.046	180.011
2005	118.917	76.351	31.835	227.103
2006	174.934	119.894	45.700	340.528
2007	218.976	136.504	53.578	409.058
% Estrangers /total pobl.				
1998	5,5 %	0,9 %	1,5 %	2,5 %
1999	7,2 %	0,9 %	1,7 %	3,2 %
2000	8,2 %	1,2 %	2,2 %	3,8 %
2001	8,9 %	2,2 %	3,7 %	4,7 %
2002	10,7 %	3,0 %	5,3 %	6,0 %
2003	15,0 %	5,2 %	8,3 %	9,2 %
2004	15,7 %	6,4 %	9,9 %	10,2 %
2005	18,5 %	7,8 %	12,0 %	12,3 %
2006	20,1 %	9,4 %	13,9 %	13,8 %
2007	21,4 %	10,0 %	15,3 %	14,9 %
% Immigrants extracomunitaris				
1998	1,4 %	0,5 %	0,8 %	0,8 %
1999	1,6 %	0,5 %	0,9 %	0,9 %
2000	2,0 %	0,8 %	1,3 %	1,2 %
2001	3,2 %	1,7 %	2,8 %	2,3 %
2002	5,4 %	3,1 %	5,1 %	4,1 %
2003	7,3 %	4,4 %	7,1 %	5,9 %
2004	8,1 %	5,4 %	8,4 %	6,7 %
2005	9,3 %	6,5 %	10,2 %	8,0 %
2006	9,8 %	7,7 %	11,7 %	9,0 %
2007	8,3 %	6,2 %	6,0 %	6,9 %

2. Polítiques d'integració

Categories legals

El País Valencià, com a la resta de l'Estat, s'expedeixen fins a 18 tipus diferents de permisos d'estada per als estrangers immigrants, segons la durada, els països d'origen (Unió Europea o la resta), la situació (asilats, refugiats, estudiants, personal directiu..., etc.) També hi ha permisos només de residència que prohibeixen treballar, altres que permeten fer-ho però que limiten l'àmbit territorial, només es pot treballar als llocs contemplats pel permís, i, inclusivament, altres limiten l'àmbit laboral o professional. Aquesta multiplicitat de permisos de treball i de residència i la situació dels diferents documents a l'abast del estrangers suposen un autèntic obstacle a l'hora de facilitar la contractació i la renovació dels papers.

La complexitat dels papers no escapa tampoc als anomenats irregulars o immigrants sense papers. Cal dir, en relació amb els indocumentats, que hi ha gran varietat de situacions, fins a 6 de diferents: els que mai han tingut papers, els que els han perdut o els hi ha caducat, els il·legals que tenen una ordre d'expulsió, els legals que treballen en règim d'il·legalitat, els que estan a l'espera de resolucions administratives, els que no poden ser expulsats per no tenir nacionalitat coneguda o qualsevol que els aculli,...

Drets i deures

Els drets solen ser nombrosos i els deures més importants giren entorn el contracte i lloc de treball. Els permisos de treball per compte aliè permeten treballar per a un patró, en els terminis i condicions contingudes en funció del tipus de permís que obtingui, mentre que els tipus de treball per compte propi permeten exercir una activitat professional autònoma, igualment en les condicions i característiques

assenyalades en el permís que obtingui l'estranger. S'entén que els països de la UE-25 no tenen aquestes restriccions, sí els de Bulgària i Romania que poden circular lliurement però no poden treballar sense permís.

Competències

	Estatal	Regional	Local
Fixar contingents	X		
Control de fluxos	X		
Permis de residència	X		
Permis de treball	X		

S'ha avançat força, en el conjunt de l'Estat espanyol, amb la creació d'òrgans de coordinació de la política migratòria tot respectant la petita descentralització política de l'Estat de les autonomies. Un exemple n'és la Conferència Sectorial d'Immigració. Això no obstant, al País Valencià la immigració és un element d'enfrontament polític permanent i continu; la política migratòria és una arma que els partits majoritaris al país, PP i PSOE, es llancen contínuament. Per altra banda els ajuntaments, depenent del color polític, donen suport a la política del govern central o la rebutgen frontalment. No hi ha terme mig. D'aquest manera, són nombrosos els litigis existents en matèria migratòria entre les diferents institucions del país. Gairebé tots els temes migratoris són elements de discussió i enfrontament, motiu pel qual els professionals que treballen en la matèria, i fins i tot els propis immigrants, es veuen desorientats i sovint penalitzats.

Serveis prestats per les administracions

Al País Valencià la integració, tal i com és entesa normalment, és posada en pràctica pels tres nivells polítics i administratius del país: l'Estat central, la Comunitat autònoma i les autoritats locals.

El nivell dels serveis prestats depèn molt del lloc i està en funció de les disponibilitats exis-

tents, de les entitats que els presten i dels recursos de què disposen.

	Estatut	Regional	Local
Socioeconòmic	X	X	X
Financer			
Laboral	X	X	X
Lingüístic		X	X
Religiós			
Polític	X		
Assessoria legal	X	X	X

Les cues i mal servei d'oficines d'estrangeria i registres civils són cròniques i s'han convertit en l'estampa habitual de moltes dependències públiques al país. Si el govern central pateix deficiències, la Comunitat autònoma té competències exclusives en matèries com la sanitat, l'educació, l'acollida de menors,... i l'atenció des d'aquests serveis bàsics oscil·la entre el victimisme, per haver d'atendre als immigrants que –diuen– són els causants de les deficiències i la massificació, fins a l'enfrontament permanent amb l'Estat. Des de les administracions locals el panorama és molt desigual atesa la diferent voluntat política de cada Ajuntament. Així mentre uns tracten el tema amb sensibilitat i intenten aplicar una política integradora i igualitària, en altres llocs les autoritats intenten defugir fins i tot les seves obligacions més elementals.

Cursos de llengua i cultura

Els cursos de llengua i cultura espanyola són fonamentals per facilitar els processos d'incorporació social i laborals dels immigrants. Fins a finals dels anys 90 aquests cursos eren impartits per ONG i entitats religioses amb força presència de voluntaris. Actualment aquests cursos s'han professionalitzat en gran mesura i han estat assumits per entitats públiques. Dificultats horàries i d'ubicació dificulten sovint la presència dels immigrants més necessitats d'aquests serveis. En alguns llocs, com la comarca alacantina del Baix Segura, es donen situacions d'exclusió extremes, tant en l'àmbit

social com laboral, per motiu del desconeixement de l'idioma.

Darrerament es comencen a impartir cursos de llengua i cultura valenciana per a immigrants; hi ha una tasca notable de les universitats de València i Alacant en aquest sentit, malgrat que l'assistència a aquests cursos és encara força testimonial.

Teixit associatiu

Hi ha força associacions d'immigrants, especialment extracomunitaris, i en elles hi ha tres elements essencials d'articulació: la nacionalitat, la religiositat i la representativitat.

Viure en estats laics i secularitzats no impedeix que algunes comunitats, com la musulmana, accentuin la seva identitat religiosa. La vida d'extrema pobresa d'alguns llatinoamericans els acosta a les esglésies evangèliques mentre que pels originaris de molts països de l'est d'Europa els acosta a la religió ortodoxa.

El caràcter ètnic d'algunes associacions les fa excessivament dèbils. Moltes són força recents i el fet de tenir unes finalitats molt heterogènies, juntament amb el seu model organitzatiu poc professionalitzat i la manca de recursos, les fa poc operatives. Es tracta d'organitzacions precàries i amb un caire de gran provisionalitat que malviuen, normalment, a base d'una dependència institucional discontinua en funció dels àmbits polític-administratius en que el qual es mouen.

Dret de vot

Els immigrants estrangers a Espanya no tenen dret a vot. Només els ciutadans comunitaris tenen dret a votar en els comicis municipals en termes de reciprocitat amb els ciutadans espanyols.

En alguns casos s'ha exercit un cert control polític de l'associacionisme immigrant en la mesura que era susceptible de proporcionar rendibilitat electoral.

En alguns governs locals s'han donat situacions fraudulentament amb immigrants originaris de països de l'Est, actualment membres de la UE-27, relatives al seu empadronament a efectes electorals. Hi ha alguns casos als jutjats per empadronaments fraudulents de romanesos i búlgars en petits municipis governats per la dreta; es tractava d'empadronaments massius d'estrangers que no residien en aquests municipis, en habitatges propietat d'alcaldes i regidors.

3. Dimensió econòmica i social

Impacte econòmic de la immigració

No hi ha massa dades fiables al respecte. Una aproximació de l'aportació dels estrangers al PIB la féu el professor Clemente Hernández per a l'Observatori permanent de la immigració de la Universitat d'Alacant. (taula 4)

No hi ha dades fiables sobre temes com impostos o despesa pública. Sí que n'hi ha, en canvi, de remeses dels immigrants als seus països d'origen. Al País Valencià es podrien enviar anualment uns 919 milions d'euros, més de quatre vegades la despesa de la Comunitat Autònoma en ajuda al desenvolupament als països pobres executada l'any 2006. (taula 5)

taula 5

ESTIMACIÓ DE L'EVOLUCIÓ DE LA TRAMESA DE REMESSES DE DIVISES PELS IMMIGRANTS ALS SEUS PAÏSOS DES DEL PAÍS VALENCIÀ. 1997-2007

	Any 1997	Any 2007
Estrangers residents	64.821	409.058
Comunitaris	44.660	165.877
Extracomunitaris	20.161	243.181
Volum total de divises enviades	55 milions € (9.151 mill / pts)	919 milions € (152.909 mill / pts)
Comissions pagades	8,2 milions €	92 milions €

Autocupació

L'autoocupació és una estratègia poderosa entre els immigrants. Segons dades de la Seguretat Social el País Valencià comptaria entre els classificats com a autònoms amb un 12,70% del total d'altres de treballadors immigrants extracomunitaris en el règim d'autònoms (10.962 persones a setembre de 2007). Aquesta dada contrasta amb el baix nombre de permisos de treball per compte propi que en el País Valencià només són 2.109.

Hi ha una gran bossa d'ocupació en activitats comercials i empresarials relacionades amb activitats que en podríem anomenar ètniques. Es tracta de nombrosos negocis i establiments comercials, botigues, que els immigrants han obert en moltes poblacions i especialment en aquells barris en els que tenen una presència nombrosa.

taula 4

APORTACIÓ DELS ESTRANGERS AL PIB.
PAÍS VALENCIÀ 2004

	% ocupats Totals	% estrangers per sector	% estrangers sobre sector	Estructura PIB2004	% del PIB estrangers
Agricultura	3,6	13,2	56,3	2,1	1,1
Indústria	22,3	15,3	10,5	19,5	2,0
Construcció	12,3	18,3	22,8	11,8	2,6
Serveis	61,5	53,2	13,3	66,7	8,1
TOTAL	100	100	15,30	100	13,8

Font: Cens del 2001, EPA 2004 (sèrie revisada), Comptabilitat Regional 2004

Economia submergida

Al País Valencià, com arreu, existeix aquesta xacra augmentada pels resultats d'una política de desregulació. L'economia submergida ve acompanyada, normalment, per un augment sense precedents de la flexibilització i la precarització dels llocs de treball.

Al País Valencià s'estima que l'economia submergida representa més de 10 punts per sobre de la mitjana de la de tot l'Estat, segons dades del Banc d'Espanya i del Banc Central Europeu. Si al conjunt de l'Estat parlem d'un 25,00% d'economia submergida, al País Valencià es pot parlar tranquil·lament d'un 35%. Destaca en especial Alacant i la seva província amb sectors tradicionalment submergits (agricultura, calçat, joguines, tèxtil, sabates, hostaleria, turisme, construcció...).

El treball en negre representa l'única sortida per a milers de treballadors sense papers que es converteixen en autèntica carn de canó per aquest tipus d'economia. Caldria esperar una intervenció més enèrgica de les autoritats laborals tot canviant la perspectiva de les sancions que haurien de recaure en els empresaris més que en els propis immigrants. Malauradament hi ha una certa simpatia cap a l'economia submergida i el treball irregular entre la població del País Valencià, fins al punt que fins i tot sectors públics i institucionals han arribat a utilitzar immigrants sense papers en situació irregular en obres públiques o en serveis públics.

Pobresa, atur, marginalitat

No hi ha dades precises en termes de percentatge d'aquestes magnituds lligades a aquests temes ni tampoc les relatives a delinqüència, presons, prostitució,...

Accés a les institucions financeres

La immigració s'ha convertit en sector prioritari per a les entitats financeres. La bancarització dels immigrants ha estat vist com un sector

econòmic emergent arran de la concessió d'hipoteques, la domicialització de nòmines, la transferència de remeses dineràries, concessió de crèdits al consum, targetes de crèdit i de dèbit, contractació d'assegurances, etc.

No existeixen dades del nombre d'estrangers que obtenen crèdits al País Valencià però atès que l'autoocupació és força estesa entre els estrangers i tot i la manca de dades no sembla que hi hagi massa problemes financers per a aquestes iniciatives econòmiques.

Accés a l'habitatge

L'habitatge és un dels primers problemes per a la gent del país i encara més per als immigrants. Molts han hagut de recórrer a aquelles habitacles més barats i més deteriorats, ubicats en cascs antics i altres barris força degradats. Sovint proliferen les estafes per part d'algunes agències immobiliàries poc escrupoloses que s'apropien de fiances d'immigrants irregulars que no poden reclamar-les judicialment. També existeixen al País Valencià els anomenats pisos pastera o els anomenats llits calents. Per als immigrants amb treballs de temporada les condicions solen ser encara pitjor. En tot el país no existeix cap xarxa d'allotjaments per a treballadors temporers, motiu pel qual i en els moments d'auge de feina, principalment al camp, sovintegen situacions de gran precarietat amb gent dormint al ras, en quadres, estables o a sota dels ponts.

L'escola

L'escola és un dels primers sectors a través de la qual s'efectua la integració dels infants atès que s'hi posen força mitjans per afavorir l'aprenentatge de la llengua local per tal d'incorporar-los més ràpidament a la societat. Normalment, els nens immigrants assisteixen a les escoles públiques mentre que l'escola concertada i privada acull majoritàriament la gent del país. La situació és força explosiva i hi ha molta escola pública sinònima d'escola de pobres, amb aules

sobrecarregades i sense cap suport per atendre degudament als nens que hi van. Hi ha una presència creixent de bandes juvenils als centres educatius valencians.

Si bé el percentatge d'estrangers matriculats en ensenyaments universitaris de tercer cicle és superior al País Valencià que al conjunt de l'Estat, no sembla que això sigui cap mena de factor determinant de l'ascensió social de la població immigrant. Entre els immigrants existeix un grau elevat d'abandonament escolar.

En tot cas, el possible ascens social dels immigrants ve donat per la seva capacitat emprenedora i pel seu treball molt més que per l'escola

tica activa, han fet manifestacions de contingut clarament xenòfob i racista davant de les més diverses situacions. Aquest partit ha fet una activitat política molt dura davant del darrer procés de regularització extraordinari endegat pel govern socialista de l'Estat, tot i que quan, anteriorment, havien tingut ells mateixos aquest govern de l'Estat havien col·laborat en la realització de fins a cinc processos extraordinaris de regularització de diferent naturalesa.

A nivell local hi ha alguns alcaldes que posen més pegues a la immigració, impeding-ne l'empadronament, per exemple. Alguns obliden les seves obligacions més primàries, dificulten la integració i no tenen cap interès en normalitzar determinats serveis públics com la sanitat, l'educació o els serveis socials.

4. Xenofòbia

Partits/moviments declaradament xenòfobs

En l'àmbit del País Valencià existeixen diversos moviments polítics i partits que es mostren contraris a la immigració i als immigrants. España 2000, Alianza Nacional i Democracia Nacional són partits polítics que concorren a les eleccions i que algun cop han obtingut representants municipals en algun ajuntament.

El Partit Popular, majoritari al País Valencià, manté un discurs no gaire clar en matèria d'immigració, portant a terme una política difusa i amb dirigents que tot i ocupar llocs de responsabilitat i certament destacats en la polí-

Evolució del vot

L'evolució del vot a les eleccions generals en el País Valencià (1977-2004) s'expressa en la taula 6. Després de governs d'esquerra, des de 1977 i fins a 1993, en els darrers quinze anys els partits de dreta governen al País valencià. (taula 6)

Factors de rebuig

El moviment xenòfob ve molt determinat per la situació econòmica dels immigrants que a la vegada és la que configura la seva estructuració social. Aquells immigrants que habiten en zones més pobres i barris més desestructurats són els que reben pitjor consideració i són mirats amb més recel per bé que pugui tenir famílies

taula 6

EVOLUCIÓ DEL VOT A LES ELECCIONS
GENERALS EN EL PAÍS VALENCIÀ.
1977-2004.

	1977	1979	1982	1986	1989	1993	1996	2000	2004
P.P.	5,9%	4,5%	29,2%	29,0%	27,1%	40,7%	44,1%	52,7%	47,5%
PSOE	38,1%	37,4%	53,3%	47,7%	41,7%	38,6%	38,6%	34,4%	43,1%
Altres	56 %	58,1%	17,5%	23,3%	31,2%	20,7%	17,3%	12,9%	9,4%

molt normals, feines estables i tots els papers en regla.

Arran dels atemptats de l'11S i de l'11 M la població musulmana rep un fort rebuig que es concreta en l'àmbit laboral.

Pel que fa a l'idioma tot i que és un element d'integració social i econòmic de primer ordre no es pot dir que hi hagi situacions de rebuig o d'exclusió basades en l'idioma.

Mass media

Els mass media, en general, han evolucionat de forma positiva en els darrers anys al País Valencià. Això no obstant puntualment segueixen apareixent notícies alarmistes o directament tendencioses sobre la immigració, l'Islam, les mesquites i coses semblants tot i que el balanç global és francament positiu i que existeix una major consciència del tema entre els professionals de la informació i la comunicació.

Episodis de conflicte

Certament hi ha hagut i hi ha situacions poc edificants promogudes per part dels grups d'extrema dreta esmentats més amunt. Es tracta de manifestacions, actes, campanyes. Algun ha estat sonat i fins i tot ha comptat amb un cert suport institucional com quan l'Ajuntament d'Alacant es va sumar a una campanya de criminalització

EL MOVIMENT XENÒFOB VE MOLT DETERMINAT PER LA SITUACIÓ ECONÒMICA DELS IMMIGRANTS QUE A LA VEGADA ÉS LA QUE CONFIGURA LA SEVA ESTRUCTURACIÓ SOCIAL

del col·lectiu algerià promoguda per un grup de comerciants d'extrema dreta. Segons l'Informe Raxen 2007, realitzat pel Moviment contra la intolerància es tenen documentats incidents de tipus xenòfob o racista en diversos municipis

(Alacant, Elx, Torrevella, Dènia, Crevillent, Almoradí, Guardamar, Elda, Novelda, Castelló, Vinaròs, València, Xàtiva, Gandia, Ontinyent, Requena, Paiporta, Picassent, Sueca,...)

5. Temes de debat

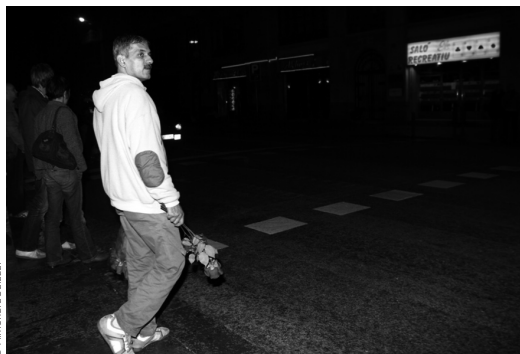
Evolució històrica

Històricament quatre són els temes sobre els que es centra el debat sobre la immigració al País Valencià: la pretesa responsabilitat dels immigrants en la pèrdua de qualitat dels serveis públics i socials prestats per les institucions, el binomi immigració – delinqüència, les necessitats de mà d'obra immigrant per a determinats sectors econòmics, i, per últim, els processos de concentració residencial que ha portat a segregar als nouvinguts en els llocs pitjors la qual cosa amplia la marginació social i l'exclusió.

Amb el temps la professionalització d'ONG i associacions ha anat creixent tot i que no amb la velocitat que es voldria. La manca de mitjans ha desincentivat la presència d'immigrants en la política d'immigració del País Valencià. L'evolució de moltes associacions d'immigrants va cap a temes culturals, ètnics i identitaris, allunyant-se de qüestions reivindicatives i de presència sociopolítica.

Zones de procedència i cohesió cultural

Com arreu, al País Valencià també es dona el fenomen que els immigrants segueixen tenint un fort sentiment de pertinença amb la seva comunitat d'origen. La comunitat llatinoamericana disposa de diverses associacions (equatorians, peruans, colombians, bolivians,...) que tenen cura d'interessos culturals i propis més que de la participació i integració social. Altres associ-

© Almendra Salazar

© Almendra Salazar

acions (argentins, xilens, uruguaians,...) tenen, en canvi, major preocupació política, social i sindical. Els magrebins disposen de poques associacions i la majoria empeltades de tema religiós entorn dels oratoris o mesquites. Les associacions de subsaharians són molt febles, amb grans elements de solidaritat entre ells però amb escassa participació en l'àmbit social del país. Les dels països de l'est d'Europa, especialment romaneses, són més actives i giren entorn de la religió Cristiana Ortodoxa. Els asiàtics semblen més hermètics i no tenen cap mena de participació i implicació en la vida social i ciutadana, especialment els xinesos.

Elements més rellevants de les polítiques migratòries

Malauradament no es pot dir que al País Valencià s'hagi seguit o se segueixi cap mena de model d'integració ni tan sols d'intervenció sobre les migracions arribades en els darrers temps. Tot i que en els darrers anys hi ha hagut canvis,

en positiu, durant molt de temps pot dir-se, sense por a equivocar-se, que els immigrants han estat abandonats a la seva pròpia sort.

Les diferents polítiques públiques són molt desiguals en funció del municipi de què es tracti ja que moltes polítiques depenen de l'actuació dels diferents ajuntaments. Encara que sembla que el govern de l'Estat destina diners necessaris, la Comunitat autònoma i alguns ajuntaments no fan ús d'aquests recursos. Particularment greu és la situació a la Ciutat de València on la manca d'un alberg públic té desenes d'immigrants malvivint durant mesos sota els ponts del riu Túria.

El País Valencià destaca per ser una de les comunitats autònomes espanyoles caracteritzada pel seu poc interès en el tema i per no atendre a polítiques d'integració. Existeix un cert obscurantisme en relació amb les polítiques a aplicar i els recursos a esmerçar. El favoritisme polític no deixa d'estar present davant les subvencions al sector.

Altres aspectes

Hi ha temes puntuals que requereixen una certa atenció. Un és la creixent tensió produïda pel procés d'endeutament dels immigrants amb diverses institucions financeres. La crisi de la construcció fa difícil resoldre aquesta situació.

La sinistralitat laboral és un altre tema que preocupa al col·lectiu immigrant del País Valencià. També ho és l'aparició de bosses de pobresa i de precarietat extrema entre col·lectius d'immigrants o l'ensenyament públic ple d'alumnes de les més diverses procedències sense gairebé recursos.

Finalment, el rebuig a la comunitat xinesa per causa de les importacions de productes manufacturats de baix preu i que competeixen directament amb l'economia valenciana (joguines, tèxtil, calçat,...) és un altre element a tenir en compte.

CARLOS GÓMEZ GIL és professor de sociologia a la Universitat d'Alacant